

FAUNA IHTIOLOGICĂ A BAZINULUI RÂULUI IER

Alexandru Wilhem, Săcuieni
Ardelean Gavril, Satu Mare
Zoltán Sallai, Szarvas, Ungaria

Râul Ier izvorăște în zona colinară, la poalele Dealurilor Sălajului, în apropierea Pădurii Sechereșa. Are o lungime totală de 107 km, din care 9 km pe teritoriul Ungariei și se varsă în râul Barcău în apropierea localității Pocsaj.

În partea superioară are pante suficient de mari (0,5 – 1 m/km), caracteristică pe care o au și afluenții săi din partea stângă (Checheți, Santău) care aduc apele din Colinele Tășnadului. Panta medie a văii este de 0,25 m/km cu scădere accentuată spre zona de șes a râului. Pantele mici caracterizează și afluenții din dreapta sa (Sânmiclăuș, Ierul Rece, Mouca etc.). Suprafața totală a bazinului este de 1437 km² (Ujvári, 1972).

Bazinul Ierului s-a format pe un substrat cristalin, acoperit de depunerile Mării Panonice, într-o falie de orientare NV-SE. În erele geologice această vale conducea spre Depresiunea Panonică apele strămoșilor Tisei, Someșului și Crasnei. Odată cu scufundarea porțiunii nordice a actualului Bazin Someșan, râurile mari au părăsit, pe rând, Valea Ierului, lăsând în urma lor o fâșie lată de 5 – 10 km plină de depuneri cuaternare. Între aceste depuneri și-a croit drumul râul Ier, realizând o lume fantastică de bălți, mlaștini, brațe moarte, pline cu o vegetație acvatică luxuriantă, întreruptă de ochiuri de apă de diferite mărimi. Deasupra nivelului apei, s-au ridicat numai insulele acoperite de păduri de stejar care au fost inundate doar în perioada viiturilor de primăvară (Benedek, 1996).

Planurile pentru canalizarea, sistematizarea și folosirea pentru agricultură a bazinului Ierului au existat deja în secolul XIX. Dar după mai multe încercări de interes local lucrările de amploare au fost începute abia în 1967 și s-au finalizat în 1972 cu săparea unui canal principal de 91 km lungime, protejat de diguri și al unui sistem de canale secundare de drenaj. S-a realizat un număr considerabil de lucrări de artă hidrotehnică, toate ducând la schimbarea radicală a aspectului geografic și biologic al zonei, atingând drastic și componența ihtiofaunei Văii Ierului.

Istoricul cercetărilor. Cu toate că în perioada premergătoare lucrărilor hidroameliorative, Valea Ierului - cu suprafața de peste 50.000 ha acoperite permanent sau temporar de ape - era vestită pentru bogăția sa în pești, nu s-a realizat nici un tratat sau măcar o lucrare științifică cătuși de sumară care să ne permită compararea ihtiofaunei de odinioară cu cea actuală.

În monografia monumentală Pisces – Osteichthyes din “*Fauna României*”, găsim referiri la numai 7 specii din râul Ier și afluenții săi (Bănărescu, 1964), printre care apare pleușca (*Leucaspis delineatus*) și caracuda (*Carassius carassius*). Din zona ungară a râului, primele referiri științifice sunt de la sfârșitul secolului XX (Endes, 1986-88), aici fiind amintită și capturarea unui exemplar de somn (*Silurus glanis*). În monografia intitulată “*Érmellék*”, fauna ihtiológică este tratată sumar, amintindu-se numai câteva specii considerate a fi caracteristice (Karácsonyi, 1996). În colecția de lucrări științifice *The*

Criș/Kőrös Rivers' Valleys, apărută în Tiscia monograph series, lucrarea referitoare la fauna de pești a zonei cuprinde și date despre peștii Văii Ierului. Acestea însă nu sunt rezultatele unor cercetări orientate, ci se bazează pe datele adunate în zonă în perioada 1970 – 1995 de A. Wilhem (Bănărescu și colab., 1997).

Publicații fără caracter faunistic despre unele specii de pești colectate în zona Ierului sunt cele referitoare la somnul pitic (*Ictalurus nebulosus*) (Wilhem, 1980) și țigănușul (*Umbra krameri*) (Bănărescu și colab., 1995; Wilhem, 1984, 1987, 1998 a).

În anul 1998 a fost semnalată apariția în Ier a somnului pitic negru (*Ictalurus melas*), specie de pește nouă pentru ihtiofauna României (Wilhem, 1998 b, 1998 c).

Material și metode. În vara anului 2001 ne-am propus să studiem starea actuală a faunei piscicole a zonei și să comparăm rezultatele cu cele ale cercetărilor anterioare.

Materialul din porțiunea română a Ierului a fost colectat în perioada august-octombrie 2001 cu un agregat electric de pescuit și plasă cu ochiuri mici, iar cel din porțiunea ungară în vara anului 1999 tot cu ajutorul agregatului electric de pescuit.

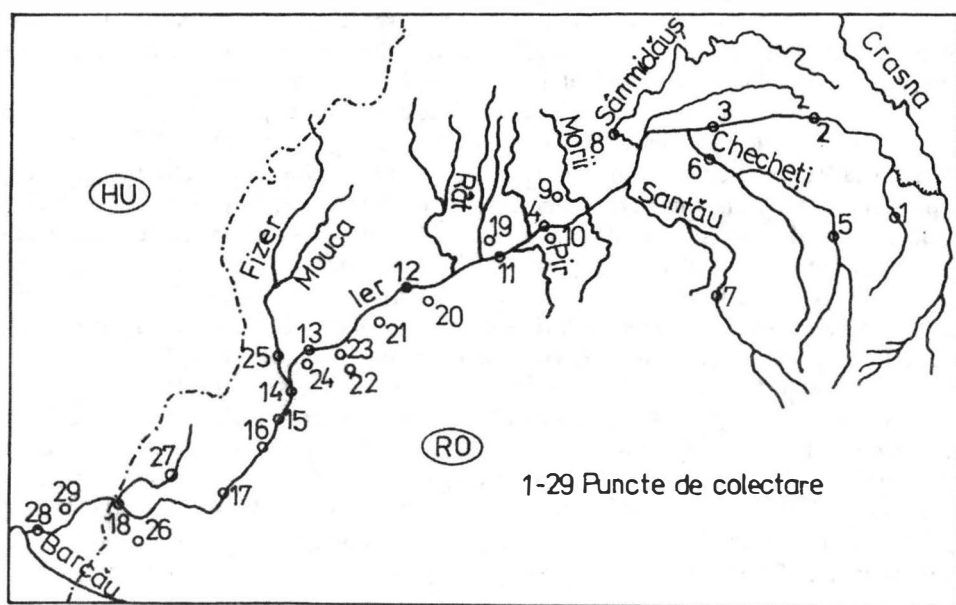

Figura nr. 1 – Punctele de colectare a peștilor pe Valea Ierului

Au fost cercetate în total 29 de puncte de colectare, dintre care 10 pe teritoriul județului Satu Mare, 17 pe teritoriul județului Bihor și 2 pe teritoriul Ungariei. După determinare, peștii capturați au fost reintroduși în apă în stare vie. Punctele de colectare sunt reprezentate în figura 1:

1. Valea Ierului, localitatea Unimăt. Pârâul este în apropiere de izvor, ca atare aici nu am putea captura nici un exemplar de pește.
2. Valea Ierului la podul de la Eriu Sâncraiu. Adâncimea apei de 50 – 90 cm, curgere lentă, fundul mălos, în apă pâlcuri de *Potamogeton* cu frunze plutitoare.
3. Valea Ierului la podul de la Căuș. Adâncimea apei de 30 – 120 cm, fundul cu strat adânc de măr, malul și zona de mal a albiei acoperite de stuf, papură și rogoz.

4. Valea Ierului în aval și amonte de barajul de la Andrid. Ecluzele sunt deschise, adâncimea apei 50 – 60 cm, fund mîlos, vegetație de baltă abundentă: rogoz, *Potamogeton*.
5. Pârâul Checheți, la podul de la Săcășeni. Viteza apei moderată, adâncimea 10 – 20 cm, fundul pietro-nisipos, apă transparentă.
6. Pârâul Checheți, la podul dintre Ghilești și Căuaș. Adâncimea apei 30 – 100 cm, fundul mîlos, vegetație de baltă foarte bogată.
7. Pârâul Santău, între satele Blaja și Cehăluț. Malurile protejate de diguri, adâncimea apei 60 – 80 cm, fundul cu prundiș și nisip. Pe o porțiune lungă de aproximativ 100 – 150 m datorită îngustării albiei viteza de curgere a apei crește considerabil.
8. Pârâul Sânmiclăuș, la podul de la Vezendiu. Adâncimea apei 40 – 60 cm, curgere lentă, fundul mîlos, vegetație de baltă abundentă.
9. Râmășiță de baltă în apropierea pârâului Morii, lângă satul Dinești. Apă stătătoare cu fundul mîlos, vegetație abundentă de *Potamogeton* ce acoperă parțial suprafața apei.
10. Porțiune de braț mort aval de barajul de la Andrid. Apă adâncă de peste 2 m, fund mîlos, în apropiere de mal vegetație abundentă de mlaștină.
11. Valea Ierului la podul de la Sălacea. În amonte de pod fundul argilos-mîlos cu vegetație abundentă de stuf, papură, rogoz și salcie pe mal. Sub pod este o porțiune cu blocuri mari de piatră, aici viteza de curgere este mare. În aval de pod o zonă adâncă scobită de apă.
12. Valea Ierului la podul de la Tarcea. Viteza apei considerabilă, fund argilos, sub pod pavat cu blocuri de piatră. Pâlcuri de *Potamogeton* cu frunze plutitoare, în zona de mal papură și rogoz.
13. Valea Ierului în zona podului dintre satele Cherechiu și Chereșeu. Viteza apei considerabilă, rare pâlcuri de *Potamogeton*, centură de rogoz în zona de mal.
14. Valea Ierului în aval de ferma Horo lângă Săcuieni. Viteza apei destul de rapidă, fund argilos, zona de mal acoperită de stuf, papură, rogoz și salcie. Adâncimea apei 80 – 100 cm.
15. Valea Ierului între podul rutier și cel de cale ferată lângă Săcuieni, spre graniță. Adâncimea apei variază între limite largi (5 – 100 cm). Viteza apei în zonele puțin adânci este rapidă, în zonele adânci în amonte de poduri însă este lentă. Zona podurilor este pavată cu grinzi de beton armat, în amonte fundul este argilos cu strat subțire de beton armat, în amonte fundul este argilos cu strat subțire de nămol. Pâlcuri de *Potamogeton*, *Alisma*, *Sparganium*, în zonele ferite apa acoperită de *Salvinia natans*.
16. Valea Ierului la podul de la Ciocăia. Adâncimea apei 50 – 120 cm. Sub pod fundul pavat cu blocuri de piatră, în aval și amonte mîlos. Papură și rogoz în zona de mal.
17. Valea Ierului la podul de la Diosig. Fund pietruit, viteza apei considerabilă. Puține pâlcuri de *Potamogeton*.
18. Valea Ierului în apropierea graniței ungare, la vărsarea Canalului Morii. Viteza apei moderată, fund nisipos-mîlos, malul cu pâlcuri de trestie, în apă *Potamogeton* și *Nymphaea*.
19. Braț mort paralel cu Ier la Sălacea. Apă stătătoare în curs de colmatare. Mîl adânc de 120 cm, apă de 20 – 25 cm. Vegetație bogată de baltă ce acoperă în mare parte luciul apei.
20. Canal de desecare lângă Otomani. Apa aproape stătătoare, adâncimea 50 – 80 cm, fund mîlos, în zona de mal vegetație de *Potamogeton* și salcie.
21. Vechiul canal anticar la podul de la Adoni. Adâncimea apei 30 cm, fundul mîlos-argilos, pe mal pe alocuri trestie și salcie.

Tabelul nr. 1 – Specii de pești, locuri de colectare, exemplare capturate în cele 29 puncte de colectare de pe Valea Ierului

Nr. crt.	Locuri de colectare Specii de pești	Județul Satu Mare										Județul Bihor																	Ungaria	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
1.	<i>Rutilus rutilus</i>			7	3		4	6	7	1		33	1	5	10	1	2								7			15	81	20
2.	<i>Scardinius erythr.</i>									4		1								10	1			2	4				1	14
3.	<i>Leuciscus leuciscus</i>			1			3	2				1																		
4.	<i>Leuciscus cephalus</i>			1		2	25	14				25	4	13		90	7	3								80			1	
5.	<i>Aspius aspius</i>																									1				
6.	<i>Leucaspis delineat.</i>											1	1			2	1	1		10										
7.	<i>Alburnus alburnus</i>	1	11	25			20	2		1		50	18	10	5	30	41	26	3						12	100			17	7
8.	<i>Blicca bjoerkna</i>															3									6					
9.	<i>Tinca tinca</i>																												1	
10.	<i>Gobio gobio</i>					11	10	34				5	3			15		11								3				
11.	<i>Gobio albipinnatus</i>				2		2					20			3	9		1								1			2	
12.	<i>Gobio kessleri</i>				7			2																						
13.	<i>Pseudorasbora parva</i>	2		7	4	4	10	1	9	6	4	6	10		1	4				1	2	1	12	1	5		14		11	
14.	<i>Rhodeus sericeus</i>	1	4	75		135	28	50	22	1	90	35	40		35	50	64	4	600	6			1	500	100				44	
15.	<i>Carassius auratus</i>			5		6	4		1	8	4	34	2		6	10	2	3	8	24		1	2	5	7	11		3	4	
16.	<i>Cyprinus carpio</i>																												1	
17.	<i>Orthrias barbatulus</i>							16																						
18.	<i>Misgurnus fossilis</i>					2																				1			4	
19.	<i>Cobitis taenia</i>	2				11	5	9	4		2		2				4					2				7		55	13	
20.	<i>Ictalurus nebulosus</i>																									1				
21.	<i>Ictalurus melas</i>																			100				1	2					
22.	<i>Umbra krameri</i>															1	2											26		
23.	<i>Esox lucius</i>			3					1				1		3			1				1		1		1		1	15	
24.	<i>Lepomis gibbosus</i>			22					12		1	8		1	2							1		6	25	1		1	1	3
25.	<i>Perca fluviatilis</i>			2							2				1								2	6	1				1	
26.	<i>Gymnocephalus cernuus</i>													1																
27.	<i>Alburnus x Rutilus</i>																											1		

22. Canal de desecare între Târgușor și Chereșeu. Apă mică de 20 – 30 cm, mâl adânc, papură, rogoz ce acoperă majoritatea luciului de apă.
23. Braț mort al Ierului paralel cu albia râului între Târgușor și Chereșeu. Mâl adânc de 100 cm, adâncimea stratului de apă 20 – 30 cm. Vegetație abundentă de baltă ce acoperă în mare parte suprafața apei. Unele porțiuni invadate de alge.
24. Canal de desecare lângă stația de pompare Chereșeu. Apă stătătoare, mâl adânc, adâncimea apei 100 cm, vegetație abundentă de baltă.
25. Pârâul Mouca la podul de lângă ferma Horo Săcuieni. Albie canalizată apărată de diguri. Sub pod albia pavată cu beton, aici viteza apei este considerabilă. În amonte vegetație abundentă de baltă ce acoperă mare parte a suprafeței apei. Adâncimea apei 50 cm.
26. Albia vechiului șanț anticar lângă Roșiori-Bihor. Apă stagnantă, adâncimea de 200 cm, fundul cu strat gros de mâl, în apropierea malului vegetație abundentă de *Potamogeton* și *Ceratophyllum*.
27. Canalul Morii în apropiere de Diosig. Apă stagnantă de 50 cm adâncime, strat gros de nămol, vegetație de baltă luxuriantă ce acoperă o mare parte din suprafața apei.
28. Valea Ierului la Pocsaj (Ungaria). Fund mîlos, apă mică, vegetație pe mal.
29. Canal de desecare lângă Pocsaj. Apă mică, fund mîlos, vegetație de baltă.

În cele 29 de puncte de colectare am reușit să identificăm 26 de specii de pești și un hibrid intergenetic. La speciile unde numărul exemplarelor capturate a fost mic sau moderat, am comunicat date exacte, iar la speciile cu număr foarte mare de exemplare capturate, date aproximative, rotunjite.

Lista speciilor de pești colectate de noi este trecut în tabelul 1. Punctele de colectare sunt grupate pe zone (județul Satu Mare, județul Bihor și Ungaria), iar în cadrul zonelor punctele de colectare din albia principală preced pe cele din afluenți sau canalele colectoare.

Compararea rezultatelor cercetărilor recente cu cele găsite în literatura de specialitate este reprezentată în tabelul 2.

Discuții. În continuare, trecem în revistă, în ordine sistematică, toate speciile de pești semnalate în trecut sau găsite cu ocazia cercetărilor actuale în bazinul Ierului:

1. *Rutilus rutilus* (babușcă). Specie amintită în literatură atât din sectorul românesc cât și din cel ungar. Cercetările recente au găsit-o mai ales în porțiunile mai rapid curgătoare ale râului și ale canalelor, fiind foarte rară în porțiunile cu ape stagnante.

2. *Scardinius erythrophthalmus* (roșioară). Specie amintită de mai toți autorii. Cercetările recente arată o rărire evidentă a locurilor unde poate fi colectată și totodată o scădere numerică accentuată. În opoziție cu specia precedentă am găsit-o mai ales în rămășițele de bălți și canale cu apă stagnantă sau lin curgătoare.

3. *Leuciscus leuciscus* (clean mic). Specie nouă pentru bazinul Ierului. Am găsit-o într-un număr foarte mic în albia principală a Ierului în porțiunile cu un curent mai accentuat. Prezența speciei este îmbucurătoare întrucât *Bănărescu* (1994) o consideră ca fiind una dintre cele mai vulnerabile specii de pește din țară în momentul actual.

4. *Leuciscus cephalus* (clean). Specie reofilă care în ultimul timp s-a răspândit considerabil în Ier găsind condiții favorabile de trai mai ales în albia principală a râului sub podurile unde albia este pavată cu blocuri de piatră și apa curge cu viteză mare.

5. *Aspius aspius* (avat). Specie nouă pentru fauna Ierului. Am capturat un singur exemplar juvenil în apa rapidă de sub podul pârâului Mouca. Această captură vine să argumenteze relatările pescarilor sportivi din Săcuieni care ar fi prins mai multe exemplare adulte cu undița în groapa adâncă la locul numit “podul lui Kalmár”.

Tabelul nr. 2 – Compararea rezultatelor cercetărilor noastre ihtiologice cu cele din literatură

Nr. crt.	Autorul, anul Specii de pești	Bănărescu, 1964	Endes, 1986-88	Karácsonyi, 1996	Bănărescu și colab., 1997	Cercetări recente, 2001
1.	<i>Rutilus rutilus</i>		+		+	+
2.	<i>Scardinius erythr.</i>	+	+		+	+
3.	<i>Leuciscus leuciscus</i>					+
4.	<i>Leuciscus cephalus</i>				+	+
5.	<i>Aspius aspius</i>					+
6.	<i>Leucaspius delineat.</i>	+			+	+
7.	<i>Alburnus alburnus</i>		+		+	+
8.	<i>Blicca bjoerkna</i>		+		+	+
9.	<i>Abramis brama</i>				+	
10.	<i>Tinca tinca</i>			+	+	+
11.	<i>Gobio gobio</i>		+		+	+
12.	<i>Gobio albipinnatus</i>		+			+
13.	<i>Gobio kessleri</i>					+
14.	<i>Pseudorasbora parva</i>				+	+
15.	<i>Rhodeus sericeus</i>		+		+	+
16.	<i>Carassius carassius</i>	+		+	+	
17.	<i>Carassius auratus</i>				+	+
18.	<i>Cyprinus carpio</i>	+		+	+	+
19.	<i>Orthrias barbatulus</i>					+
20.	<i>Misgurnus fossilis</i>	+		+	+	+
21.	<i>Cobitis taenia</i>	+	+		+	+
22.	<i>Silurus glanis</i>		+			
23.	<i>Ictalurus nebulosus</i>			+	+	+
24.	<i>Ictalurus melas</i>					+
25.	<i>Umbra krameri</i>			+	+	+
26.	<i>Esox lucius</i>	+	+		+	+
27.	<i>Lepomis gibbosus</i>			+		+
28.	<i>Perca fluviatilis</i>				+	+
29.	<i>Gymnocephalus cernuus</i>				+	
30.	<i>Gymnocephalus baloni</i>					+
31.	<i>Alburnus x Rutilus</i>					+

6. *Leucaspius delineatus* (plevușcă). Specie de talie mică ușor confundabilă cu puietul altor specii de “albitură”. Am capturat exemplare răzlețe și din vegetația zonei cu apă curgătoare, dar și în apa stagnantă a brațului mort de lângă Sălacea, am găsit o populație numeroasă și viabilă.

7. *Alburnus alburnus* (obleț). Specie amintită și în literatura studiată. Am constatat că este o specie comună, prezentă în majoritatea punctelor de colectare, atât în apele curgătoare cât și în cele stagnante, dar în apele curgătoare abundența este considerabil mai mare ca și în cele stagnante.

8. *Blicca bjoerkna* (batcă). Specie stagnofilă care nu mai găsește condiții prielnice de trai decât în foarte puține locuri în Valea Ierului. Ca atare am găsit-o în număr redus în două puncte de colectare dintre care cel de la Săcuieni nu pare a fi propice speciei.

9. *Abramis brama* (plătică). În perioada de după asanare, specia a mai fost prezentă în Valea Ierului, dar de atunci a dispărut complet, negăsind condiții potrivite de trai.

10. *Tinca tinca* (lin). Specie frecventă în zonă înaintea asanării. În prezent, s-a capturat un singur exemplar în apropierea zonei de vărsare. Se pare că a dispărut din Ier, exemplarul respectiv rătăcindu-se din Barcău, în al cărui curs inferior este o specie relativ frecventă (*Harka și colab.*, 1998).

11. *Gobio gobio* (porcușor). Specie amintită ca prezentă în Ier și în literatura de specialitate. S-a capturat numai în unele dintre punctele de colectare și numai în număr redus.

12. *Gobio albipinnatus* (porcușor de șes). Specie amintită anterior numai din zona ungară. Noi am găsit-o în mai multe puncte de colectare în tovărășia porcușorului comun, dar totdeauna numai într-un număr redus.

13. *Gobio kessleri* (porcușor de nisip). Specie nouă pentru ihtiofauna Văii Ierului. Am găsit numai câteva exemplare în apele rezezi și cu fund pietros ale pâraielor Checheți și Santău.

14. *Pseudorasbora parva* (briceag). Specie adventivă, originară din Asia de Est, care s-a răspândit în apele noastre cu ocazia introducerii speciilor fitofage. S-a răspândit foarte repede în mai toate apele de șes și colinare atât stagnante cât și curgătoare. După o creștere spectaculoasă în anii '70 – '80 ai secolului trecut se pare că s-a integrat normal în fauna locală. Frecvența sa a rămas constantă, fiind prezentă în majoritatea punctelor de colectare, indiferent de calitatea apei, dar densitatea a scăzut mult față de anii anteriori.

15. *Rhodeus sericeus* (boarță). Este specia cea mai comună în toată Valea Ierului, indiferent de parametrii apei. Pe alocuri atinge o abundență foarte ridicată.

16. *Carassius carassius* (caracudă). Specie amintită de mai toți autorii anteriori. Astăzi, dispărută din ihtiofauna Ierului. Cauza acestei dispariții poate fi deopotrivă dispariția condițiilor prielnice de trai în urma desființării zonelor mlăștinoase, precum și concurența carasului argintiu, introdus ulterior.

17. *Carassius auratus* (caras argintiu). Specie de origine asiatică, răspândită în zonă prin anii '50 ai secolului trecut. Reproducerea ginogenetică i-a permis ocuparea rapidă a tuturor mediilor acvatice, reușind într-un timp record să devină una din speciile cele mai comune de pește și în Valea Ierului. În ultimul timp a început să treacă pe modul obișnuit de reproducere sexuată. După ce în Ungaria s-au semnalat exemplare masculine în număr tot mai mare (*Harka*, 1993), am constatat și noi apariția acestora și în porțiunea românească a Ierului.

18. *Cyprinus carpio* (crap). În perioada de dinaintea canalizării în Valea Ierului au fost pescuite exemplare mari de crap. Specia este amintită în toate sursele bibliografice, dar apare ca element permanent și în relatările bătrânilor pescari profesioniști de odinioară. Cercetările actuale au găsit-o numai în porțiunea ungară, dar și acolo numai un singur exemplar urcat probabil din Barcău.

19. *Orthrias barbanulus* (molan). Specie nouă pentru fauna Ierului. S-a găsit o populație numeroasă și stabilă într-un singur loc, într-o porțiune îngustă și cu scurgere rapidă a pâraului Santău. Este o prezentă tipic azonală demonstrând importanța condițiilor locale în răspândirea speciilor.

20. *Misgurnus fossilis* (țipar). Specie amintită de toate sursele bibliografice. În trecut a fost o specie caracteristică zonei, foarte frecventă și cu abundență extrem de ridicată, capturarea, consumarea și comercializarea ei fiind tradițională în Valea Ierului. În prezent, a devenit o raritate ce se apropie de dispariție. Nicăieri în zonă nu i-am găsit o populație viabilă.

21. *Cobitis taenia* (zvârlugă). Specie amintită de majoritatea surselor bibliografice. În prezent este răspândită în întreaga zonă fără însă să atingă o abundență mare, excepție fiind zona ungară.

22. *Silurus glanis* (somon). Pescarii profesioniști de adineaori au relatat capturarea unor exemplare mari de somn, dar în bibliografia studiată am găsit o singură dată în ultima perioadă referitoare la această specie. Considerăm că a dispărut din zona Văii Ierului.

23. *Ictalurus nebulosus* (somon pitic). Specie de origine nord-americană care nu de mult a fost frecventă în zonă, prezentând oscilații numerice accentuate de-a lungul anilor (Wilhem, 1980). În prezent, frecvența și densitatea speciei a scăzut foarte mult, astfel cu ocazia cercetărilor recente am putut captura doar un singur exemplar în toată zona cercetată.

24. *Ictalurus melas* (somon pitic negru). Ca și specia precedentă, are origine nord-americană. Specie nouă pentru Valea Ierului, dar și pentru fauna României (Wilhem, 1998 a, și 198 b). Abundența și frecvența speciei în zonă este în general redusă, dar în brațul mort de lângă Sălacea am găsit un număr considerabil de exemplare juvenile. Fenomenul de creștere a speciei s-a observat și în unele lacuri artificiale unde aceasta a fost introdus (de exemplu în lacul de baraj de la piersicăria din Săcuieni).

25. *Umbra krameri* (țigănuș). În afara Deltei Dunării și a unor puncte din Muntenia, singura prezență în țară a speciei este în Valea Ierului (Bănărescu și colab., 1995). Noi i-am descoperit câteva puncte de răspândire în zonă (Wilhem, 1987), dar unele dintre acestea au fost distruse ulterior de intervenția umană necugetată. Cu ocazia cercetărilor recente am reușit să descoperim câteva puncte noi unde mai persistă această specie ocrotită de lege.

26. *Esox lucius* (știucă). Specie comună, cu o frecvență destul de mare, dar cu abundență moderată. Nici talia exemplarelor ce se pot captura în prezent nu se apropie de acelea pomenite de pescarii profesioniști de odinioară. Cauza fenomenului este pescuitul sportiv și mai ales braconajul excesiv al cărui țință principală este chiar această specie.

27. *Lepomis gibbosus* (biban soare). Specie adventivă de origine nord-americană cu o răspândire generală în Valea Ierului. Prezentă în majoritatea punctelor de colectare, dar cu o abundență scăzută.

28. *Perca fluviatilis* (biban). Specia a devenit destul de rară în zonă. Abundența sa a scăzut chiar și în acele lacuri de acumulare unde nu de mult era prezentă într-un număr considerabil.

29. *Gymnocephalus cernuus* (ghiborț). Specia a fost prezentă pe alocuri în Valea Ierului fără să prezinte o frecvență și abundență semnificativă. Astăzi pare să fi dispărut din zonă.

30. *Gymnocephalus baloni* (ghiborț de râu). Specie nouă pentru Valea Ierului. Am reușit să capturăm un singur exemplar în albia principală a râului aproape de Săcuieni. Înlocuirea speciei precedente cu cea din urmă pare a fi normală, întrucât aceasta este tipic reofilă căreia îi corespund condițiile noi apărute după sistematizarea Ierului.

31. *Alburnus x Rutilus* (hibrid obleț x babușcă). Un singur exemplar a fost capturat în zona ungară a Ierului.

Concluzii

1. Numărul de 26 de specii pe care am reușit să-l determinăm în cursul colectărilor recente pare să fie considerabil pentru un râu de dimensiunile modeste ale Ierului, mai ales dacă avem în vedere și faptul că are obârșia în zona colinară, deci nu poate asigura condiții atât de variate ca și un râu ce are și zonă montană.

2. Studiind lista speciilor, frecvența și abundența acestora, se poate observa efectul negativ al intervenției umane. Se constată regresivitatea puternică a speciilor stagnofile cum ar fi roșioara (*Scardinius erythrophthalmus*), linul (*Tinca tinca*), crapul (*Cyprinus carpio*) și mai ales țiparul (*Misgurnus fossilis*), ajuns la pragul dispariției, acest proces culminând chiar cu dispariția plăticiei (*Abramis brama*), caracudei (*Carassius carassius*) și ghiborțului (*Gymnocephalus cernuus*).

3. Se constată, în același timp, o creștere a abundenței și densității speciilor reofile (babușcă – *Rutilus rutilus*, clean – *Leuciscus cephalus*, obleț – *Alburnus alburnus*), apărând chiar elemente reofile noi cum ar fi cleanul mic (*Leuciscus leuciscus*), porcușorul de nisip (*Gobio kessleri*) și ghiborțul de râu (*Gymnocephalus baloni*).

4. Se observă răspândirea accentuată a unor elemente autohtone ca briceagul (*Pseudorasbora parva*), carasul argintiu (*Carassius auratus*), somnul pitic (*Ictalurus nebulosus*) și bibanul soare (*Lepomis gibbosus*) și chiar apariția unui element adventiv nou, somnul pitic negru (*Ictalurus melas*). Răspândirea acestora a fost oricum favorizată de perturbarea echilibrului natural ca rezultat al intervenției umane și se face cu siguranță în detrimentul speciilor autohtone pentru care acestea reprezintă concurență pentru hrană și pentru alte resurse naturale, fără să aducă măcar vreun folos economic omului.

Mulțumiri

Mulțumim conducerii Asociațiilor Vânătorilor și Pescarilor Sportivi din Județele Satu Mare și Bihor pentru aprobarea acordată activității de cercetare.

BIBLIOGRAFIE

- Bănărescu, P., 1964, *Pisces, Osteichthyes* /in/ Fauna R.P.R., vol. XIII. Ed. Acad. R.P.R., București
- Bănărescu, P., 1994, *The present-day conservation status of the fresh water fish fauna of Romania*. Ocrot. nat. med. înconj. 38.1.5-20.
- Bănărescu, P. M., Oțel, V., Wilhem, A., 1995, *The present conservation status of Umbra krameri (Pisces, Umbridae) in Romania*. Ann. Naturhist. Mus. Wien. 97 B. 437-508.
- Bănărescu, P. M., Telcean, I., Bacalu, P., Harka, A., Wilhelm, S., 1997, *The Fish fauna of the Criș/Körös river basin*. /in/ The Criș/Körös Rivers' Valleys. Tiscis monograph series. Szolnok – szeged – Târgu Mureș. 301- 325.
- Benedek, Z., 1990, *Érmellék*. Helios Kiadó, Orosháza
- Endes, M., 2001, *Halfaunisztikai adatok*. (Manuscris)
- Harka, A., 1993, *Az ezüstkárászok szaporodási stratégiája*. Élet és Tudomány, 48.6.173-175.
- Harka, A., Györe, K., Sallai, Z., Wilhem, S., 1998, *A Berettyóhalfaunája a forrástól a torkolatig*. Halászat, 91.2.68-74.
- Karácyonyi, K., 1996, *Az Érmellék növény – és állatvilága*. /in/ Benedek, Z.: Érmellék. Helicos Kiado, Orosháza. 38-47.
- Ujvári, I., 1972, *Geografia apelor României*. Ed. Științifică, București
- Wilhem, A., 1980, *Dinamica nutriției și ritmul de creștere la somnul pitic (Ictalurus nebulosus Le Sueur) din ape naturale și amenajate*. București (Teză de doctorat)
- Wilhem, A., 1984, *Date privind creșterea țigănușului (Umbra krameri Walbaum) din bazinul Ierului*. Bul. Cerc. Pisc. IV (XXXVII). 1-2-61-72
- Wilhem, A., 1987, *Țigănușul (Umbra krameri Walbaum) în Valea Ierului*. Crisia, XVII. 651-654.

- Wilhem, A.**, 1998 a, *Spawning of the European mudminnow (Umbra krameri Walbaum) in the basin of the river Er. Tiscia*, 31.55-58.
- Wilhelm, A.**, 1998 b, *Black bullhead (Ictalurus melas Rafinesque, 1820) (Pisces: Ostariophysi: Bagroidae) a new species of fish recently found in Romanian waters*. Trav. Mus. natl. Hist. nat. "Grigore Antipa". XL. 377-381.
- Wilhem, S.**, 1998 c, *A fekete törpeharcsa (Ictalurus melas Rafinesque 1820) térhódítása az Ér folyó völgyében*. Múzeumi füzetek, Új sorozat 7. Az Erdélyi Múzeum kiadása, Kolossvár. 110-112.
- Wilhem, A.**, 2000, *Modificări survenite în compoziția ihtiofaunei din nord-vestul României*. Satu Mare – Studii și comunicări. Vol. I. Șt. nat. 151-154.

The Fish Fauna of the Ier River Basin (Summary)

In the course of the researches done in the autumn of 2001 in the Ier River basin, we found 26 species of fish and a hybrid. There are several kinds of species, which haven't been revealed on this area, yet.

There are noticeable damaging results of the anthropogenic effects: several stagnophile species of fish have become less frequent (Rudd – Scardinius erithrophthalmus, Tench - Tinca tinca, weather loach – Misgurnus fossilis), moreover some of them have become extinct (Common bream – Abramis brama, Ruffe – Gymnocephalus cernuus, Crucian carp – Carassius carassius).

Some rheophile species of fish have increased in number (Roach – Rutilus rutilus), Chub – Leuciscus cephalus, Dace – Leuciscus leuciscus, Bleak – Alburnus alburnus, Sand gudgeon – Gobio kessleri, Balon's ruffe – Gymnocephalus baloni).

Numerous foreign species of fish have spread through the area (Pseudorasbora parva, goldfish – Carassius auratus, brown bullhead – Ictalurus nebulosus, pumpkinseed sunfish – Lepomis gibbosus), one of these (black bullhead – Ictalurus melas) has been shown recently by us as a new species in Romania.